

«Αρετή: δρόμος ή τέρμα;»: Συζήτηση με τον π. Βαρνάβα Λαμπρόπουλο και τον π. Σπυρίδωνα Τσιμούρη

/ [Ενορίες](#)

Στο «Ενοριακό Αρχονταρίκι» του [Ιερού Ναού Ευαγγελιστρίας Πειραιώς](#) και στο πλαίσιο των εκδηλώσεων «Ευαγγελίστρια 2025», την Δευτέρα 31 Μαρτίου 2025 ο [Πρωτοπρεσβύτερος π. Σπυρίδων Τσιμούρης](#), Θεολόγος, Εκπαιδευτικός, φιλοξένησε τον [Αρχιμανδρίτη π. Βαρνάβα Λαμπρόπουλο](#), κληρικό της Ιεράς Μητροπόλεως Νικοπόλεως και Πρεβέζης, σε μια συζήτηση με θέμα «Αρετή: δρόμος ή τέρμα;».

Η συζήτηση είχε ως επίκεντρο την αρετή και ιδιαίτερα το πως την κατανοούμε στην Εκκλησία, ως τέρμα ενός δρόμου ή ως έναν δρόμο που οδηγεί σε κάποιο τέρμα. Και είναι ενδιαφέρον ότι την περίοδο της Μ Τεσσαρακοστής ακούμε συχνά στην υμνολογία αναφορές στο στάδιο των αρετών, ως ευκαιρία για να οδηγηθούμε κάπου.

Παρακολουθήστε τη συζήτηση στο ακόλουθο βίντεο:

Όπως επεσήμανε στην αρχή της συζήτησης ο π. Βαρνάβας, σύμφωνα με τους Πατέρες της Εκκλησίας, η αρετή δεν είναι αυτοσκοπός και η καλλιέργεια των αρετών δεν στοχεύει να φτιάξει έναν καλό καγαθό άνθρωπο, αλλά όλα πηγάζουν και καταλήγουν σε ένα Πρόσωπο.

«Κάθε άσκηση και κάθε αρετή που δεν έχει αναφορά σε αυτό το Πρόσωπο, είναι στην καλύτερη περίπτωση κάτι στεγνό, που δεν ομορφαίνει τον άνθρωπο, όπως τον ομορφαίνει μέσα στην Εκκλησία. Όλα είναι χριστοκεντρικά και εκκλησιοκεντρικά και αν δεν έχουμε αυτόν τον άξονα, τότε απλώς φτιάχνουμε μία ηθική, έναν ηθικισμό ο οποίος στον σύγχρονο άνθρωπο δεν λέει κάτι, γιατί τον βρίσκει σε πολλές παραδόσεις.»

Για να φτάσουμε να δούμε ότι η αρετή δεν είναι στόχος αλλά είναι ένας δρόμος, χρειάζεται να ανοίξουμε τις πόρτες της μετανοίας και η ταπείνωση αυτή είναι το θεμέλιο, παρατήρησε ο π. Βαρνάβας. Και η αίσθηση ότι είμαστε μπροστά σε ένα Πρόσωπο, το οποίο δεν είναι δυνάστης ή τύραννος, αλλά ένας Πατέρας ο οποίος για εμάς έστειλε τον Υιό Του να πεθάνει πάνω στο Σταυρό για να μας βοηθήσει να γίνουμε όμοιοι Του.

Η μετάνοια είναι μία πορεία που δεν τελειώνει ποτέ, διότι υπάρχει το δεδομένο ότι το αυτεξούσιο του ανθρώπου έχει πάθει ζημιά μετά την πτώση. Και όπως ένα χαλασμένο αυτοκίνητο ξεφεύγει από το δρόμο του και χρειάζεται ο οδηγός να έχει συνέχεια τα χέρια του στο τιμόνι, έτσι και μέχρι να πεθάνει ο άνθρωπος χρειάζεται να κρατάει το τιμόνι της ψυχής του και να το στρέφει στην υπακοή σε αυτό το Πρόσωπο και αυτό είναι η μετάνοια.

«Η διαχείριση των ενοχών είναι ο δρόμος της μετανοίας. Εάν η διαχείριση αυτή γίνει με εγωιστικό τρόπο, έχουμε τη νόθο μετάνοια όπου γίνεται ένα ανακουφιστικό αυτομαστίγωμα και αν μένει μόνο εκεί, θα καταλήξει ο άνθρωπος περίπου στο δρόμο του Ιούδα, ο οποίος μετανόησε εγωιστικά στρέφοντας στον εαυτό του κι όχι στο Θεό. Ενώ έχουμε το άλλο παράδειγμα της μετανοίας του Πέτρου ο οποίος μετανόησε σωστά, επιστρέφοντας στον Πατέρα.»

Προχωρώντας η συζήτηση τέθηκε ένα θέμα που αφορά ιδιαίτερα το σύγχρονο άνθρωπο, τη δίψα και τη λαχτάρα για τη σωματικότητα στην πνευματική ζωή, γιατί ο άνθρωπος είναι ολόκληρος. Για εμάς ο Θεός έγινε σάρκα και η κορυφαία συνάντηση μαζί Του είναι ένα τραπέζι που τρώμε σωματικά.

Και όπως τόνισε ο π. Βαρνάβας, είναι μία μεγάλη έκπτωση και καρικατούρα του χριστιανισμού και του προσώπου του Θεού, όπως πολλές φορές παρουσιάζεται κι από εμάς τους χριστιανούς, που δεν τονίζουμε τη σωματικότητα μέσα στη ζωή της Εκκλησίας.

Και αναφορικά με τις σωματικές ασκήσεις, επεσήμανε ότι η ταπείνωση είναι εκείνη που κόβει το κεφάλι του σαρκικού φρονήματος και βοηθάει τον άνθρωπο να ελευθερωθεί από αυτόν τον τύραννο, έτσι όπως κατάντησε, λόγω της αυτονομίας του. Και θέλει πολλή προσοχή πως ο άνθρωπος θα διαχειριστεί αυτές τις σωματικές ασκήσεις, γιατί πάντα κινδυνεύει από την κενοδοξία και από άλλους κινδύνους.

«Η αγωνιώδης, κομπλεξική και ψυχαναγκαστική πνευματικότητα δημιουργεί άρρωστες καταστάσεις και αυτό δυσφημίζει τον χριστιανισμό, όταν βλέπουν οι άνθρωποι εκτός Εκκλησίας έναν χριστιανό να προσέχει με έναν σχολαστικισμό τι

πρέπει να τηρήσει και τι όχι. Και αντί να αγιάζεται η σάρκα, εξοντώνεται ενώ η το σώμα και η σάρκα είναι δώρο του Θεού. Είναι μεγάλη η ευθύνη πολλών χριστιανών και πολλών Πνευματικών που δημιουργούν τέτοιες ψυχαναγκαστικές καταστάσεις.

Υπάρχει κόπος και θλίψη, γιατί έχει αρρωστήσει το εγώ, αλλά όταν γίνεται ο αγώνας γεμάτος χαρά και ελευθερία και με την εκζήτηση της χάριτος, είναι γλέντι. Είναι πολύ σημαντικό, να τονίζεται το στοιχείο του χαρούμενου αγώνα.»

Ένα στοιχείο που επισημάνθηκε στη συζήτηση, είναι ότι μας λείπει η αμεσότητα στον πνευματικό αγώνα και γι' αυτό αντιδρούμε σε καταστάσεις οι οποίες θυμίζουν έναν πνευματικό αγώνα εξετάσεων. Η αμεσότητα ανοίγει άλλους δρόμους και είναι δώρο Του και όχι συνώνυμη της απλοϊκότητας.

Ακολούθως τέθηκε το θέμα της υπακοής και της πνευματικής πατρότητας, ένα θέμα που ο π. Βαρνάβας χαρακτήρισε πολύ πονεμένη ιστορία, που με ευθύνη κάποιων ποιμένων παίρνει πολλές φορές στραβούς δρόμους.

«Η υπακοή είναι αυτό που έδειξε ο Χριστός προς τον Πατέρα και το έκανε με έναν τέτοιο τρόπο που πρέπει να το μελετάμε συνέχεια και δείχνει την ομορφιά. Ο ιδανικός τρόπος είναι να βοηθάει ο Πνευματικός Πατέρας το παιδί του, να δει την κρυμμένη ομορφιά μέσα του και να υπακούσει σε αυτό που το έχει καλέσει ο Θεός

να γίνει. Οι άγιοι ζούσαν την υπακοή σαν χαρά και απελευθέρωση.»

Η πνευματική ζωή και η ελευθερία, μέσα στην Εκκλησία και την παράδοση της, ταυτίζονται, τόνισε ο π. Βαρνάβας. Το πρώτιστο υπόδειγμα ελευθερίας είναι η Παναγία, που μας έδειξε το άκρον άωτον της ελευθερίας να γίνουμε δούλοι Κυρίου. Ο οποίος Κύριος μας έχει δείξει ότι είναι μια αγκαλιά ανοιγμένη, για εμάς σταυρωμένη. «Η ύψιστη ελευθερία είναι να χαίρομαι και να γλεντάω ότι είμαι δούλος του Θεού».

Ένα ακόμη θέμα της συνάντησης ήταν η σχέση πνευματικής ζωής και εκκλησιαστικής κοινότητας, πως ο πνευματικός αγώνας ως δρόμος, δεν είναι αγώνας προσωπικής τελείωσης αλλά εκκλησιαστικό κατόρθωμα.

Κι εδώ είναι μία άλλη πονεμένη κατάσταση, που πολλές φορές βλέπουμε τις πνευματικές ασκήσεις ως πρωταθλήματα προσωπικά, τα οποία θα τονώσουν την αυτοπεποίθηση και τον εγωισμό μας και όχι ως κατόρθωμα μέσα σε μια κοινότητα, μια οικογένεια.

Όπως παρατήρησε ο π. Βαρνάβας, αν δεν είναι εκκλησιαστικό γεγονός η οποιαδήποτε αρετή και η πνευματική ζωή, τότε δεν υπάρχει τίποτα. Χωρίς την Εκκλησία δεν υπάρχει καμία θεραπεία και καμία απόκτηση αρετών. Αν δεν δούμε την πορεία της πνευματικής μας ζωής μέσα στη ζωή της Εκκλησίας, τότε είναι απλώς μία πορεία αυτοβελτίωσης.

Γι' αυτό και τόνισε ο π. Βαρνάβας στο κλείσιμο της συζήτησης:

«Ύψιστη έκφραση ελευθερίας, είναι η ετερονομία μας, αυτό ξέχασε ο Αδάμ και αυτό έγινε αιτία της πτώσης. Η ετερονομία είναι ο πιο ωραίος συνδετικός κρίκος με Αυτόν που αναδεικνύει το εγώ, που μας έδωσε το εγώ και που ομορφαίνει το εγώ και είναι το πρότυπο του ωραίου μας εγώ. Η υπακοή είναι: «σ' ευχαριστώ γι' αυτό που μου 'χεις δώσει, βοήθησε με να φτάσω στην ομορφιά Σου». Γι' αυτό η ετερονομία είναι ο μόνος τρόπος ελευθερίας.»

(Του Σταμάτη Μιχαλακόπουλου / Ι. Ν. Ευαγγελιστρίας Πειραιώς)